

O PROCESU OBNOVY KATECHEZE VE FRANCII

V KVĚTNU TOHOTO ROKU SE V PRAZE KONALO CELOEVROPSKÉ SETKÁNÍ ŘEDITELŮ NÁRODNÍCH CENTER PRO KATECHEZI, KTERÉHO SE MJ. ZÚČASTNIL P. LUC MELLET, TEHDEJŠÍ ŘEDITEL NÁRODNÍHO CENTRA PRO KATECHEZI A KATECHUMENÁT (SERVICE NATIONAL DE LA CATÉCHÈSE ET DU CATÉCHUMÉNAT, SNCC) FRANCOUZSKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE (JEHO FUNKČNÍ OBDOBÍ SKONČILO NA PODZIM LETOŠNÍHO ROKU). O ROZHOVOR HO POŽÁDALA IRENA KARLOVÁ, METODIČKA KATECHETICKÉ SEKCE ČBK.

Mohl byste nám přiblížit proces přípravy francouzského Dokumentu o směřování katecheze?

Francouzští biskupové – velkou roli hrál Msgr. Claude Dagens – iniciovali v roce 1995 pracovní skupinu, která se měla zamýšlet nad situací, v níž žijí křesťané v současné francouzské společnosti. V roce 1996 vydali text, který nese název *Pozvat současnou společnost k životu z víry. Dopis francouzským katolíkům*.¹ Tento dopis je velice důležitý, protože poskytl organizační plán činnosti na dvacet let, které následovaly. Dnes si nový předseda Francouzské biskupské konference přeje udělat vyhodnocení vykonané práce, aby se vidělo, jak na tento dopis navázat.

Pojem „nabízet víru“ je důležité správně pochopit a vyvodit z toho správné stanovisko. Ne pouze předpokládat, že stačí pokračovat v předávání tradice – rodinné, kulturní. Jedná se o to, víru skutečně nabízet. Slovo nabídnout, navrhnout (fr. *proposer*) je někdy špatně chápáno. Někteří v tom slově vnímají spíše jakýsi protějšek k „prosazovat“ (fr. *imposer*), což údajně znamená, že ten, kdo něco nabízí, by neměl vystupovat odvážně, směle. Slovem „nabízet“ můžeme ve francouzštině říci: já nabízím, navrhuji. Zatímco biskupové říkají: nemáme (jednoduše) navrhovat, ale „odvázat se nabízet víru“ (*oser proposer la foi*).

Je to tedy velice důležitý dopis, který ovlivnil jedno období, tak trochu nový začátek v obecné pastoraci ve Francii. Následkem toho na začátku roku 2000 kardinál Louis-Marie Billé,² Lyonský arcibiskup, předseda Francouzské biskupské konference, požádal francouzské biskupy, aby pracovali v oblasti katecheze – samozřejmě v intencích a dynamice dopisu nabízet víru, v návaznosti na *Všeobecné direktorium pro katechezi*, které bylo vydáno v roce 1997 pro celou církev.

Biskupská komise pro katechezi si tento úkol vzala na starost. Začala tím, že požádala všechny diecézní ředitele pro katechezi a všechny biskupy, aby uvedli, co je v jejich diecézi hlavním bodem katecheze v roce 2000.

Samozřejmě se katecheze týká dětí, ale také dospělých, katecheze u příležitosti svátostí, přípravná katecheze na bohoslužbu slova, katecheze na různých setkáních a kurzech, duchovních obnovách atd. Je to velké téma, ke kterému biskupové připravili anketu. Ta probíhala dva roky. Biskupové připravili malý dokument, který byl velmi pozoruhodný a udělal velkou službu v oblasti procesu rozvoje reflexe, praxe a postoje k tomuto tématu. Tento (malý) dokument byl vydán na Velikonoce 2003, v březnu s vyhládkou, že v roce 2006 bude vydán národní dokument.

Předkládá pojednání, mystagogickou meditaci na téma velikonoční vigílie. Byl široce distribuován mezi katolíky a každá kapitola, každá etapa velikonoční liturgie končí několika otázkami, na které mohli lidé, křesťané, skupinky křesťanů odpovídat biskupům. Byla to svým způsobem obrovská národní anketa. O rok později v ní biskupové obdrželi veliké množství příspěvků. Tehdejší komise SNCC pomohla s přípravou syntézy.

První verze byla biskupům prezentována v listopadu 2004 na jejich plenárním zasedání v Lurdách. Tento text ještě nebyl dostatečně přesný a přizpůsobený a biskupové ho nechtěli schválit. V listopadu 2005 bylo předloženo doplnění, které podtrhovalo centrální pozici Krista a důležitost Božího slova v katechezi, a – tímto bodem současný text začíná – jak je katecheze začleněna do evangelizace, do misionářské dynamiky církve, což je ostatně obsaženo ve *Všeobecném direktoriu*. Katecheze je v úzkém vztahu vůči samotné existenci křesťanského společenství, je nesena v misionářské dynamice církve. O tomto textu biskupové hlasovali v listopadu 2005, v dalších měsících byl uznán Římem a byl vydán v únoru 2006. Tím byl zakončen proces vzniku národního dokumentu o katechezi.

Ve stejné době – jako doprovod tohoto procesu – SNCC na žádost biskupské komise organizoval pracovní skupiny zaměřené na zpracování konkrétních témat, „ateliéry práce“ – např. o propojení katecheze a liturgie. Liturgické slavení svátosti je nejlepším prostředkem katechizace. K těmto různým tématům SNCC publikoval malé „syntézy“ (= brožurky) ve spolupráci se skupinami, které v té době působily. Já jsem taková setkání prožil a tyto reflexe pro nás byly opravdu velmi důležité.

Tato reflexe pro osoby nesoucí odpovědnost za katechezi doprovodila konečnou přípravu národního textu. Text byl zveřejněn v listopadu 2006. A v téže době biskupové rozhodli o konání velkého národního katechetického kongresu v listopadu 2007. Ten se uskutečnil v Lurdách za účasti dvanácti tisíc lidí. To byl pro Francii velice důležitý moment. To znamená moment, kdy pastorační pracovníci všech úrovní (kněží, animační týmy, skupiny pro katechezi dětí, mládeže, dospělých, všichni, kdo pracují v pastorační oblasti týkající se svátostí), ti všichni se sešli a společně objevovali hlavní osu tohoto národního textu. A po několika let mnoho francouzských diecézí, přes šedesát, pořádalo setkání diecézní, ve stejné linii, jako bylo toto národní setkání.

Národní setkání neslo název „Ecclesia 2007“ a poté se pořádaly každoročně diecézní „Ecclesia – rok poté, dva roky poté...“. Věci se začaly uvádět do chodu.

V té době jsem nastoupil do vedení SNCC, v momentě, kdy se – po publikaci národního textu – editoři textu sešli a sami vstoupili do tohoto nového období. Pedagogika iniciace, to znamená nejen hlásání křesťanského tajemství, ale katecheze, která se ujímá doprovodu člověka na cestě, kterou musí projít, aby se stal učedníkem Kristovým. Iniciace do křesťanského života. To byl tedy projekt.

Tento nový projekt je integrován do katechetických dokumentů, které byly poté publikovány ve Francii během uplynulých šesti let. Je to nový program, který v sobě nemá nic revolučního; obsahuje to, co křesťané dělali odedávna. Od 15. století jsme už nepracovali na katechezi, protože se dělala v rodině. Rodina uváděla děti do praxe víry, tomu se říkalo „transmission de la foi“ – odevzdávání víry z generace na generaci. Učily se doma

modlit, učily se prožívat konkrétní životní situace v křesťanské víře – nekrást, nezabíjet; tedy příkazy života se učily plnit na životním příkladu rodičů nebo prarodičů. V moderním světě žijeme velkou krizí přenosu smyslu, hodnot, plánů, a biskupové chtěli povolání Francii, všechny farnosti a hnutí, aby pracovaly na této dynamice pedagogiky iniciace, neboť se jedná o zprostředkování víry.

Nestačí najít nové metody pedagogiky iniciace, což je hlavní opěrný bod a hlavní osa francouzského národního textu. Nepřichází nová metoda/učebnice, v níž se říká, co dělat s dětmi – co mají namalovat, jakými barvami, o to vůbec nejde. Jedná se o postoj katechety, o jeho způsob bytí. Postoj, který vyjadřuje, že neexistuje rozvoj víry člověka, není-li člověk doslova ponořen do života společenství.

Druhá věc je stát se Kristovým učedníkem, stát se křesťanem. Dokument ukazuje itinerář k umění doprovázet v jednotlivých etapách. Důraz se klade na katechumenát dospělých – etapy, doprovázení, zrání víry a také život ve spojení s liturgií.

V tomto bodě procesu se nyní nacházíme. Samozřejmě jsme tuto cestu zdaleka neskončili. Je to záležitost na třicet let, bude více generací katechetů a ředitelů SNCC, kteří tuto dynamiku ponosou. Já jsem během těch šesti let ve službě SNCC FBK v Paříži zažil velké kroky ve vývoji. Nejprve začínáme **integrovat přirozenějším způsobem katechezi dospělých a rodin**. Nejen proto, abychom rodinám pomohli s dětmi, ale rodině jako takové. Řešení tohoto úkolu je v počátcích.

Druhá věc – lépe objevujeme, jak je **Boží slovo základním opěrným bodem v objevování Krista a objevování víry**. Boží slovo není dostačující k tomu, aby se člověk stal křesťanem, nestačí mít znalost, Boží slovo je cesta, která nám umožňuje vstoupit do myšlení Kristova. Boží slovo jako objevení svědectví apoštolů, evangelií, apoštolských listů i celého zjevení Starého zákona. Boží slovo mi umožňuje být jako Kristus, myslet a vidět jako on, to znamená naslouchat Synu Boha Otce. Jsme tedy

povolání postupně jít lépe tímto směrem. Předchozí generace od II. vatikánského koncilu silně prožily objevení Bible jako knihy ke studiu. To bylo nezbytné a stále je to důležité, je to cesta spíše exegetická. Rozumět, co chce text říct. To je samozřejmě stále důležité.

Hlavním bodem naplňování iniciační pedagogiky je však přemýšlet, hledat a vystihnout, jak Boží slovo vstupuje do mého způsobu myšlení a bytí podle Krista. Jde o chápání mého života v kontextu Božího plánu; o přijetí skutečnosti, že moje osobní dějiny jsou součástí dějin spásy. Všechny katechetické dokumenty, které se týkají dětí, dospívajících a katechumenátu dospělých, zahrnují výše uvedený přístup přiblížení se Božímu slovu. Hodně aktivní jsou skupiny praktikující lectio divina. Vzniklo to, čemu se říká „maison d'evangile“ – „domy evangelia“. Na webových stránkách SNCC najdeme svědectví, návody pro práci, diecéze, které tyto kroky rozpracovaly.

Třetím důležitým bodem této obnovy katecheze je **zkušenost katechumenátu**, tedy cesta člověka ke všem svátostem. Biskupové vydali např. také publikaci – nejprve sami pro sebe, později byla zveřejněna – o katechetickém doprovázení na cestě k manželství. Vychází ze zkušenosti katechumenátu – naslouchat životu lidí, opírat se o Boží slovo jako zdroj naší víry a doprovázet osoby v tomto postupu v návaznosti na liturgický život farnosti. Na tom je ještě hodně práce, ale první kroky se již velmi pečlivě realizují. Zkušenosti mnoha diecézí se vyvíjejí.

To jsou tři hlavní body, které se vyvíjely v oblasti katechetické práce.

Paralelně k tomu všemu od doby vydání národního textu, tj. od roku 2006, a především po kongresu v roce 2007 mnoho diecézí (56) organizovalo diecézní shromáždění a připravily „zaměření katecheze v diecézi“ (*orientation catechetique*), říká se jim „diecézní katechetické projekty“. Máme na webu mapu s těmito diecézními a hlavními body, které jsme analyzovali v těchto 56 diecézních plánech, abychom určili nejdůležitější oblasti, ke kterým ve svých diecézích dávají biskupové podněty. A když se na tyto hlavní body blíže podíváte, všechny jsou obsaženy v dokumentu.

Toto je jiná rovina – jak se „hýbe terén“. Protože k tomu, aby se diecéze vydala na cestu, nestačí, aby byl předložen národní dokument. Je třeba, aby se biskupové, lidé odpovědní za katechezi a klérus také vydali na cestu.

Vidíme, že ve Francii vzniklo mnoho formačních setkání, na kterých se shromažďují kněží s katechety, kteří připravují katechezi dětí, působí ve školách, na středních školách, nabízejí katechezi svátostí... Setkání jsou „mezioborová“, tj. složená z různých aktérů pastorační, kteří se dosud společně neformovali. Dnes se tato oblast velmi rozvíjí, SNCC animuje okolo padesáti diecézních setkání každý rok. Velká většina jsou diecézní setkání napříč různými druhy katecheze (= „interservice“ = katecheté z různých oblastí spektra katecheze), nikoli diecézní setkání pro katechety, kteří pracují s dětmi, gymnazisty nebo připravují na manželství. Vidíme zde tedy velké bohatství, hledání, novou dynamiku v této diecézní „mezioborovosti“.

Skončím čtvrtým důležitým bodem, který se ve Francii rozvinul v souvislosti s národním textem, a to je začátek práce na tématu **prvního hlásání**. Před chvílí jsem mluvil o textu z roku 1996 (*Dopis francouzským katolíkům*), ve kterém se mluví o nabízení víry. Církev tedy viditelně nabízí víru vším, co žije. Někdy také

nabízí přímá svědectví lidí, kteří prožili něco důležitého. Nestačí tedy jen to, čemu se říká přímé hlásání („annonce direct“) třeba na ulici, ale jedná se o to odvážit se říci, proč se v životě stavím tak a tak do té a té pozice. Například s kolegy v práci mluvit, proč volím do Evropského parlamentu nebo v národních volbách. Není třeba mluvit o vlastní politické angažovanosti, ale možná říci, ve jménu čeho v mé víře se angažuji a proč je pro mě důležitý život ve společnosti. Ale je mnoho způsobů prvního hlásání. Například v hnutí, jako jsou skauti. Někomu z dětí zemře dědeček nebo babička. Skauting není určen pro katechetickou činnost, ale protože se jedná o smrt, může dojít k prvnímu hlásání – o tom, co pro křesťana znamená naděje ve vzkříšení. Samozřejmě to neznamená, že to dítě už nebude trpět ze ztráty svého dědy nebo babičky, ale je to způsob, jak si naslouchat. Ve světě, který moc nenaslouchá, může být křesťanská naděje tou pravou. Nebo lze také mluvit v katolické škole, když se dětem narodí mladší bratr nebo sestra: to je také životní událost, kde lze mluvit o tom, že Kristus je zdrojem života, stvořitel, který nám důvěřuje, a co to znamená otcovská láska. To jsou některé nápady k prvnímu hlásání.

Poslední velkou oblastí, která se ve Francii vyvíjí, je to, co biskupové nazývají **katechezí vázanou na liturgický rok** (*la catechèse articulée*...). Biskupové konstatují, že existují rodiny, které jsou v dnešní době sice praktikující, ale které nejsou dostatečně živěny slavením, respektive přijímáním svátostí. Přijdou na mši, ale někdy zůstávají jaksi mimo slavené tajemství. A biskupové říkají: nestačí jim říkat o důležitosti mše atd., ale je třeba jim pomoci růst ve víře. Je potřeba katecheze, která se opírá o to, co církve slaví při nedělní mši nebo při liturgických slavnostech – o Velikonocích, o Letnicích, svátku místního světce, a odvážit se předložit katechezi ještě přede mší. Je mnoho diecézí, které připravily katecheze „neděle jinak“ (*Dimanche autrement*) nebo jiné katechetické návrhy, aby se lidé mohli připravit na vnitřní prožívání eucharistie. Jedná se o rozvinutí toho, co Benedikt XVI. nazval „*actiosa participatio*“ na liturgii („činná účast věřících“), tedy plodná přítomnost na eucharistii. Dříve se aktivní účast myslelo něco aktivně dělat, ale „*actiosa participatio*“, „činná účast věřících“ dle *Sacrosanctum concilium* (čl. 11) znamená schopnost být v harmonii s tajemstvím, vstoupit do slaveného tajemství svým vlastním životem. To je to, co myslí biskupové touto liturgickou katechezí.

Tak to jsou ty čtyři body: posílení postavení Krista a Božího slova v katechezi, první hlásání, katecheze vázaná na liturgii a také katecheze při svátostech v dynamice katechumenátu. Nemůžeme ještě říci mnoho po několika letech vývoje, ale jdeme postupně etapu po etapě.

Zdá se, že návrh biskupů vzbudil velký zájem mezi katolíky. Udělalo se hodně věcí v diecézích a ve farnostech. Všechno tedy bylo dobře přijímáno, nebo byly i některé diecéze, které tento postup neuskutečňují?

Ano, jsou diecéze, které ještě neobjevily závažnost a sílu toho, co to znamená. Jak jsem řekl, je 56 diecézí, které mají diecézní katechetické projekty. Celkem je ve Francii 105 diecézí, takže je polovina těch, které se zapojí později nebo nepochopily záměr, nebo si biskup říká: za dva roky odejdu, můj nástupce se tomu bude věnovat. Je mnoho důvodů proč. V některých diecézích biskup rozhodne, že to není cesta, po které se má jít.

To může udělat, protože diecéze jsou v tomto rozhodování nezávislé?

Ano, samozřejmě, on je biskupská autorita své diecéze. O národním textu hlasují biskupové tříčtvrtinovou většinou, ale v diecézích se poté jedná o vlastním diecézním zaměření katecheze.

Během konference jsme s Mariuszem Kuźniarem mluvili o projektu, na kterém pracujeme, jeho součástí je také příprava národního dokumentu. Chtěl byste nám dát nějaké rady? Z toho, co říkáte, soudím, že jste s diecézemi opravdu intenzivně komunikovali.

Pro takovýto projekt je důležité, aby ho nepřipravovali nějakí odborníci z kanceláře. Je nutné, aby se celá země vydala na cestu, aktivizovala se. Podle mě to, co nejvíc pomohlo úspěchu, byla skutečnost, že se nejprve udělala ona anketa o katechezi, než byl tento projekt spuštěn – ve spolupráci s odpovědnými za katechezi, tedy odborníky, se kterými je možno diskutovat. Byla zanalyzována situace. Poté proběhla anketa se všemi na základě dokumentu o velikonoční mystagogii, o kterém jsem hovořil, a to mobilizovalo síly.

Pamatuji si, že v naší diecézi jsem dokument představil katechetům, odpovědným za katechezi, kněžím a jáhnům, abychom se s ním postupně seznámili. Pro některé byl přínosem, pro některé ne. Ale byli to konkrétní lidé, kterých se biskupové tázali. Poté byl publikován národní text. Mezitím lidé nevěděli, co se děje. Bylo to jakési „staveniště“ pro osoby odpovědné za katechezi v diecézi, to organizoval SNCC. Následovala práce, bylo nutné položit katechetické a teologické základy, šlo o „diecézní katechetická směřování“, museli jsme na nich společně pracovat, abychom pochopili, co to vlastně znamená.

Snažili jste se tento vývoj zpětně vyhodnocovat?

Na národní úrovni nikoli, to není náš úkol. Na úrovni diecézí se to myslím zatím dělá málo, protože nejsme ve fázi vyhodnocování, ale ve fázi objevování a vydávání se na cestu, aktivizace. Ale bude to nezbytné. Myslím, že každá diecéze bude mít člověka odpovědného za katechezi, který bude biskupem určen, aby sledoval tento vývoj.

Můžete nyní trochu představit SNCC? Jak Vaše práce na procesu obnovy ovlivnila Vaši práci v SNCC? Jak SNCC pracuje a jaké jsou problémy a otázky, se kterými se dnes potýkáte?

Francouzská biskupská konference rozpracovává podněty a rozhodnutí biskupů. Člení se na deset oddělení (= „*service nationaux*“). Jedno z nich je pro katechezi a katechumenát, kde působí zhruba deset pastoračních pracovníků, podporují je tři asistenti, kteří obstarávají sekretariát – sekretariát administrativy, časopisů, redakce webu atd. Tito pastorační pracovníci mají poslání pracovat na konkrétních projektech, určených např. pro katechezi dětí a jejich mladých rodičů.

Dále je zde katecheze lidí, jejichž život byl nějak ovlivněn mentálním nebo tělesným handicapem, je tedy třeba připravit novou expertizu, např. v otázce prvního hlásání. Vždy máme v týmu někoho, kdo je na takovou otázku specializován. V týmu jsou také další dva lidé – jeden se specializuje na všechnu práci spojenou s katechumenátem, ten druhý na katechezi dětí, dospívajících a dalších věkových kategorií. To, co už pomalu postupuje vpřed, je doprovázení odpovědných (za katechezi) v diecézích.

Máme tři revue – revue pro formaci katechetů dětí a rodin, revue pro katechety a doprovázející dospívajících a také revue pro katechetickou reflexi všech, kdo se pohybují v pastoraci. Také máme internetové stránky, to je velká část naší práce.

Tým SNCC podporuje mnoho diecézí skrze formační dny. Buď když organizujeme národní setkání, ty organizujeme asi desetkrát za rok, nebo když přijímáme pozvání, abychom animovali setkání v diecézích – zde přijímáme okolo padesáti pozvání za rok. Také publikujeme články, dokumenty, reflexe... To záleží na žádostech a potřebách biskupů.

V SNCC vnímáme potřebu formovat katechety v terénu. Svět se hodně hýbe, církve se hodně vyvíjí, je třeba formovat katechety všech generací. Za druhé je důležité se soustředit na odpovědné jedince, nejen na katechety. Odpovědní jsou nejvíce schopni rozlišovat potřeby a zároveň rozvíjet formaci ke katechetické službě.

V SNCC pracujeme i s jinými organizacemi – spolupracujeme s univerzitními institucemi, s některými diecézemi, s výzkumnými týmy, s autory katechetických materiálů.

Vidíme, jak se objevují témata pro národní konference, které každý rok organizujeme. Například jsme organizovali konferenci o mystagogické katechezi. Jak lépe objevit tento velmi důležitý krok. Pořádali jsme před rokem jedno velké důležité setkání, tři dny práce se sto až sto dvaceti osobami o Božím slově v projevech (vyjádření) víry církve.

Chtěli jsme pracovat na tomto přiblížení v této nové perspektivě, to bylo v rámci Roku víry a k 20. výročí *Katechismu katolické církve*. Biskupové řekli, že je třeba na těchto otázkách pracovat. V současné době se scházíme nad důležitou otázkou, a to otázkou křtu u všech věkových kategorií. Je třeba, abychom katechezí podporovali otázky okolo křtu. Příští rok bude mnoho práce v oblasti doprovázení ke křtu: když je křtěno malé dítě, jak doprovázet rodiče, co dělat, když je křtěno dítě ve věku 6, 8, 15 let. Důležitou otázkou se stává rozlišování, aby farnost uměla přijímat všechny žádosti/potřeby a zároveň aby navrhovala program, který sytí. To může být někdy velmi namáhavé.

Velkým úkolem pro SNCC je také doprovázení autorů, kteří publikují katechetické materiály. Někdy i my sami vytváříme týmy, které připravují publikace. Například právě jsme vydali dokument o doprovázení handicapovaných osob k přijímání eucharistie. Připravili jsme různá setkání v celé Francii.

Na národní úrovni dáváme důraz zvláště na **první hlásání**. Zde pracujeme s hnutími mládeže, se skupinami charismatické obnovy, které se hodně zajímají o zvěstování víry, o přímá svědectví. Pracujeme tedy s nimi všemi, abychom každý rok navrhli téma setkání. Tento rok jsme se zabývali kerygmatem, jak z kerygmatu vychází Boží slovo, to je část katecheze, která se nachází v srdci vyznání víry.

Pracujeme také s biskupy, nyní ve dvou oblastech. Nejprve v oblasti dospělých, kteří žádají křest a zároveň jsou v životní situaci, která neodpovídá křesťanskému životu. Biskupové věnují hodně času reflexi této otázky, která bude tématem plenného zasedání letos v listopadu.

Druhou oblastí je spolupráce s islámem. Spolupracujeme na jednom projektu pro mladé lidi, aby se cítili dobře v křesťanské víře, když jsou dotazováni muslimy, protože samozřejmě naše víra nevidí věci stejně. Někdy se mladí muslimové hodně ptají mladých křesťanů a ti se cítí osamocení, zranitelní. Během několika měsíců vydá SNCC dokument, který mladých lidem pomůže se těmto otázkám postavit.

To je jedna oblast z celého spektra naší práce. Určitě se také věnujeme potřebám jednotlivých diecézí, jejich otázkám. Pozorně jim nasloucháme, vyslechneme jejich potřeby. Poskytujeme poradenství diecézním ředitelům pro katechezi. To je velká součást naší misie.

Biskupové vydali knihu, která se zabývá rodinami a stojí za pozornost. Mluvil jsem o katechezi mladých rodičů. Před třemi roky jsme publikovali tuto knihu a připravujeme setkání, abychom lépe rozuměli dynamice, která je za tím. Zároveň je na našem webu odkaz, pod kterým lze objevovat způsoby, jak nabízet víru v rodině – bez společenství ve farnosti, protože to není pokaždé možné. Tato nabídka umožňuje jít dopředu – rodič spolu s dítětem.

Máte opravdu široký záběr práce. Kolik na SNCC pracuje lidí?

Je nás devět odpovědných za pastorační, ale je to ekvivalent šesti plných úvazků. Je to malý tým s velkým množstvím práce a s velkým nadšením. Ve Francii je 105 diecézních biskupů, celkem asi 125 biskupů.

Mluvil jste o třech revuích pro formaci katechetů. Můžete nám je přiblížit?

Ano, první se jmenuje *Points de repère* (Orientační body), říkáme jí roční průvodce. Orientuje se na katechezi dětí a rodin. Jedna osoba z mého týmu je šéfredaktorkou této revue. Tato žena pracuje se zástupci diecézí, kteří s ní přemýšlejí o otázkách, jež je třeba připravit pro následující rok, aby pomohli katechetům „v terénu“, kteří pracují s dětmi ve farnostech či katolických školách. Každý rok tedy publikujeme čtyři nabídky katecheze – např. pro důležité momenty, jako jsou Vánoce, Velikonoce, Zjevení Páně, svátky světců, sv. Petra a Pavla, Františka z Assisi, který se nyní v katechezi hodně využívá; téma vzkříšení. Časopis vždy obsahuje reflexi pro katechety i pro rodiče a také návrh, jak nějaký krok prožít společně s dětmi – čas modlitby, nějakou aktivitu... A potom je zde také několik stránek – například příští rok bude liturgicky podle sv. Marka. Napsali jsme tedy článek, který pomůže katechetům lépe porozumět, kdo byl svatý Marek, jaké je jeho evangelium, jeho hlavní body. V této revue je pojednáváno mnoho otázek. Existuje také webová stránka www.pointsderepere.com, kterou publikuje editor (= vydavatelství) Bayard. Ty ostatní dvě revue editujeme my sami.

Další revue se jmenuje *Initiales*. Je to formační revue pro ty, kdo doprovázejí dospívající mládež v průběhu střední školy. Každé číslo má jedno téma a my k němu nabízíme katecheze – např. v září vyšlo číslo „Ticho v modlitbě“. Je tedy o modlitbě a o důležitosti vnitřního ticha, které v nás přebývá, nejde jen o absenci hluku. Vždy je zde nějaké vzdělávání, antropologická reflexe, biblická reflexe, liturgická reflexe, katechetická reflexe a poté konkrétní návrhy, jak animovat tuto katechezi pro adolescenty. Vždy je tam také část, která se zabývá kulturou adolescentů – hudba, záliby, sport... Tato část nemusí být vždy přímo propojena s ústředním tématem. Je důležité, aby se katecheta orientoval v kultuře dospívajících. V našich revuích samozřejmě také nabízíme materiály k prohloubení tématu – DVD s filmy apod.

Třetí revue je obecnější. Obsahuje katechetické reflexe a katechetickou a pastorální teologii. Jmenuje se *Ecclésia*. Odkazy jsou také na našich webových stránkách. Časopis sleduje, jak se dnes katecheze vyvíjí ve farnostech a diecézích, a tento vývoj analyzuje. Například aktuální číslo je o katechetické pří-

pravě na manželství (*catechése du mariage*). Jeli jsme se podívat na několik míst v diecézích, udělali jsme analýzu a poté to teolog dále rozvedl. Tato revue představuje také různé projekty, které se realizují po celé Francii a někdy i v zahraničí. Vždy také představuje katechezi skrze umění – meditace nad malbou, vitráží, sochou – a dává k ní podněty. Je to také revue k udržení kontaktu – jsou zde vyhlášována data velkých setkání, kurzů.

Tento časopis je určen především odpovědným za katechezi, ale i všem odpovědným za pastorační práci, kteří jsou přítomni ve farnostech. Časopis má náklad někdy cca 1200, někdy až 1800

výtisků, záleží na tématu. Tento časopis slouží předplatitelům, ale také jako pomůcka pro různá setkání, která organizujeme. Měli jsme číslo např. na téma *lectio divina*, Boží slovo v životě křesťana, přítomnost kněze v katechezi.

Poznámky:

- 1 V češtině: *Pozvat současnou společnost k životu z víry. Dopis francouzským katolíkům*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003.
- 2 Louis-Marie kardinál Billé (18. února 1938 Fleury-les-Aubrais – 12. března 2002 Bordeaux) byl lyonský arcibiskup.

60. VÝROČÍ ÚMRTÍ JOSEFA HRONKA A VZPOMÍNKA NA JEHO PŘÍNOS ČESKÉ KATECHETICE A KŘESŤANSKÉ PEDAGOGICE

Mons. prof. ThDr. Josef Hronek (narozen 13. 8. 1890 v Mladé Boleslavi, zemřel 23. 9. 1954 v Praze) byl činný v mnoha oblastech církevního a společenského dění, hlavní část svého života však věnoval výuce katechetiky a pedagogiky. Poslední dva roky působil jako děkan Římskokatolické cyrilometodějské bohoslovecké fakulty Univerzity Karlovy. Byl posledním vyučujícím katechetiky a pedagogiky na zmíněné fakultě, který byl pro tyto obory habilitován, posléze jmenován řádným profesorem a plně se jim po celou svoji profesní kariéru věnoval. Avšak jeho dílo se po následující desetiletí mnoho zájmu nedostalo, jako tomu bylo i u mnoha jiných pozoruhodných českých teologů.

Josef Hronek vstoupil do pastorační práce roku 1913 a od počátku působil jako katecheta na venkovských i městských školách. Koncem dvacátých let minulého století byl vybrán na místo suplenta katechetiky na pražské teologické fakultě. Bylo to v období, kdy vrcholila první velká etapa katechetického hnutí usilující o obnovu katecheze v církvi. Tato etapa byla završena roku 1935, kdy papež Pius XI. vydal dekret o katechezi s názvem *Provido sane consilio*, který někteří autoři považují za chartu katechetického hnutí předcházejících desetiletí, v nichž bylo na poli katecheze vykonáno mnoho práce. U českých pastoralistů a katechetů včetně Josefa Hronka našel tento dekret velmi kladnou odezvu, neboť jejich kontakt s protagonisty katechetického hnutí v Rakousku byl velmi živý. Tentýž papež vydal též encykliku o křesťanské výchově mládeže *Divini illius Magistri* (1929), kterou Josef Hronek přeložil a publikoval v jednom ze svých raných děl a o kterém opíral svoji pedagogiku.

Josef Hronek vynikal od mládí zájmem o hlubší studium problematiky, které se věnoval. V katechetice a pedagogice a jim příbuzných oborech měl široký přehled o současné evropské i světové odborné literatuře, jak o tom svědčí přehledné články a seznamy citovaných děl v jeho publikační činnosti. Proto není divu, že se i v jeho vlastní katechetické praxi, které se věnoval do roku 1946, a pak zejména ve výuce na fakultě a v jeho publikacích objevují nejnovější trendy. Jeho teoretické

práce vždy vycházely ze znalosti problematiky, vlastních zkušeností a odrážejí vztah ke katechetické praxi.

Jako cestu k obnově katecheze volil podobně jako katechetické hnutí ve Francii, Rakousku či Německu: 1. návrat ke zdrojům katecheze, především k Písmu svatému a slavení liturgie inspirovaná hlubším studiem praxe prvotní církve; 2. přechod od učení se nauce církve k předávání poselství o spáse, které vyzývá člověka k odpovědi víry; ve svých učebnicích ukazuje, že toto poselství zároveň obsahuje nauku a vztahuje se k liturgickému slavení; 3. katecheze má vyjít vstříc účastníkům, kterými nejsou již jen děti, ale také mladí lidé, kterým se nedostalo náležité výchovy ve víře, a dospělí lidé; Hronek dbá také na respekt k vývoji dětí, k jejich zkušenosti a potřebě činnosti; hledal a uplatňoval nové pedagogické metody a přístupy k práci s dětmi; 4. spolupráce s rodinou a společenstvím křesťanů ve farnosti, zapojení katechetů – laiků; výhradním místem katecheze již není škola, ale počítá se s aktivitami ve farnosti podporující vnímání církve jako společenství; 5. úsilí o kvalitní formaci kněží a laiků ke katechetické službě.

V souvislosti s 2. bodem můžeme uvést snahu Josefa Hronka o kerygmatický přístup – uvedení posluchačů do jádra křesťanské víry, které je pak dále prohlubováno. Ke 3. bodu se vztahuje např. vydání *Misijního katechismu* určeného dospívajícím, kteří nedostali základy víry. Ke 4. bodu se vztahuje Hronkovo dílo *Na klíně mateřském*, které je útlou příručkou pro rodiče, jak

vychovávat dítě ve všech oblastech jeho života včetně vztahu k Bohu a k církvi. Oblast výchovy kněží a katechetů-laiků (5. bod) byla posláním, které věnoval velké úsilí a péči. Za zmínku stojí např. skriptum *Magisterium*, určená pro praxi kandidátů kněžství.

Dílo Josefa Hronka je dodnes dostupné v některých knihovnách, a i když působí navenek jako pouhá historická záležitost, může některé jeho dnešní čtenáře překvapit, v kolika ohledech je nadčasové a aktuální.

Marie Zimmermannová